

aanvraag betreffende de ziekte van Curschmann-Steiner (myotonische dystrofie) is in voorbereiding.

Peter Brand, een van de leden van de GAIC, meent dat nu de geest eenmaal uit de fles is, het moeilijk zal zijn hem erin terug te krijgen. De regering heeft duidelijk gekozen voor het gebruik van DNA-tests voor commerciële doeleinden en de enige voorwaarde die de GAIC kan stellen is dat de tests betrouwbaar zijn.

De woordvoerder van het Nederlandse Verbond van Verzekeraars, Gert Kloosterboer, laat in *de Volkskrant* (13 oktober 2000) weten dat in Nederland dergelijke afspraken niet zijn gemaakt. Voor verzekeringen tot 300.000 gulden mogen verzekeraars nooit naar genetische onderzoeken vragen. Voor hogere bedragen doen zij dit selectief. Deze afspraak is gemaakt om wetenschappelijk onderzoek niet af te remmen. Als mensen weten dat verzekeraars naar testuitslagen vragen, wil niemand meer aan dergelijk onderzoek meewerken, aldus Kloosterboer.

Zo'n onderzoek is bijvoorbeeld de ontwikkeling van een DNA-test waarmee de genetische predispositie voor een nicotineverslaving kan worden aangetoond (*The Independent*, 24 oktober 2000). Met deze test, die in ontwikkeling is bij een onderzoeksgroep in Oxford, wordt een genetisch patroon verkregen van 20 genen die betrokken zijn bij de reductie van dopamine. Bepaalde patronen correleren met een ernstige nicotineverslaving. De onderzoekers hebben deze test, waarvan de resultaten nog niet zijn gepubliceerd, vooral ontwikkeld om zware rokers te herkennen en van hun verslaving af te helpen. Voor verzekeringsmaatschappijen is de test allicht een kans om de verzekeringspremies van kettinkrokers aan te passen.

VERENIGDE STATEN

Melatonine zet de biologische klok van blinden gelijk

Omdat blinden geen licht kunnen zien, loopt hun biologische klok niet altijd synchroon met die van de rest van de wereld. Bij een deel van de blinden is het dag- en nachtritme dusdanig verstoord dat zij permanent met een jetlag rondlopen. Door inname van melatonine kan hun biologische klok genormaliseerd worden, zo blijkt uit een Amerikaans onderzoek in *The New England Journal of Medicine* (2000;343:1070-7).

Bij mensen die totaal blind zijn, ontwikkelt zich vaak een eigen biologisch ritme met een daglengte van meer dan 24 uur. Hierdoor verschuift de natuurlijke slaaperiode ten opzichte van de werkelijke dag. Ditzelfde geldt voor het hongergevoel, de lichaamstemperatuur en het ritme voor urineren en stoelgang. Blinden lijden dan ook vaak 's nachts aan slapeloosheid en overdag aan slaperigheid – eenzelfde verschijnsel als optreedt bij mensen die verre reizen maken.

Melatonine is een natuurlijk voorkomend hormoon dat gedurende de nacht in de hersenen geproduceerd wordt. Allang is bekend dat melatonine deel uitmaakt van de chemie van de biologische klok, het wordt dan ook door gezondheidswinkels verkocht als voedingssupplement voor gebruik bij jetlags, slaapstoornissen en vele andere gezondheidsproblemen. In Nederland valt melatonine, omdat het een hormoon is, onder de geneesmiddelenwet. Hoewel het niet als geneesmiddel geregistreerd staat, is het op diverse plaatsen te koop.

In het onderzoek kregen 7 blinden, met een gemiddeld dagritme van 24,5 uur, 10 mg melatonine één uur voor de gekozen bedtijd. Na 9 weken bleken 6 blinden een normaal 24-uursritme te hebben bereikt; zij meldden een betere nachtrust en minder slaperigheid overdag. Ook was de efficiëntie van de nachtrust (droomperiodes) verbeterd. Een onderhoudsdosis van 0,5 mg per dag blijkt voldoende om het ritme gedurende een lange periode te handhaven. Bij de zevende blinde werd het dagritme van 24,9 uur teruggebracht naar 24,3 uur. Voordat het onderzoek 'echt' begon, hadden de 7 blinden eerst een aantal

weken placebopillen gekregen zonder dat zij dit wisten. In die periode veranderde er niets aan hun biologisch ritme.

In een redactioneel commentaar schrijft Josephine Arendt blij te zijn met dit kleine, maar secuur uitgevoerde onderzoek (*N Engl J Med* 2000;343:1114-6). Zij hoopt dat nu meer wetenschappelijk onderzoek zal volgen. Door de claims van de gezondheidswinkels op het 'wondermiddel' melatonine hadden onderzoekers namelijk veelal geen zin om zich wetenschappelijk te verdiepen in het profijt dat melatonine eventueel voor de gezondheidszorg zou kunnen hebben.

F.KIEVITS

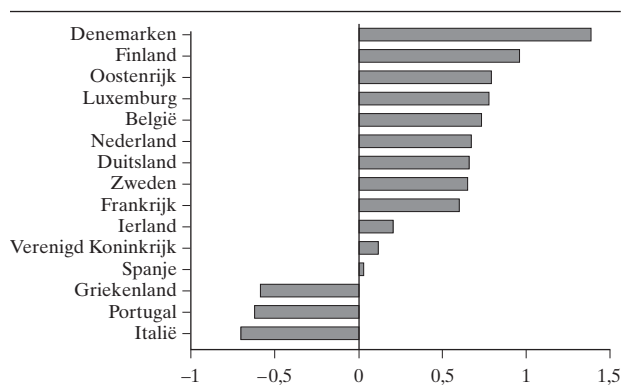
Binnenlands nieuws

Nederlanders tevreden over gezondheidszorg?

In de dagbladen wordt wat afgemopperd over de Nederlandse gezondheidszorg. Toch bleek enkele jaren geleden uit het 'Eurobarometer'-onderzoek dat Nederlanders over het algemeen best tevreden zijn met de zorgverlening in eigen land. Van de inwoners van de westerse industriële landen zijn alleen de Denen en de Finnen veel beter te spreken over hun gezondheidszorg (figuur).

In landen waar men tevreden is over de gezondheidszorg zal men niet snel pleiten voor een grondige herziening van het gezondheidszorgsysteem. In de meeste Noord- en West-Europese landen vindt men het systeem goed zoals het is, of men vindt dat kleine veranderingen voldoende zijn om het systeem te verbeteren. In 1996 vindt iets meer dan 30% van de Nederlanders dat het systeem goed functioneert en 50% meent dat er lichte verbeteringen nodig zijn. Slechts 5% geeft aan dat het systeem absoluut niet deugt en 15% vindt een grondige herziening noodzakelijk. Anders is dit in het Verenigd Koninkrijk en de Zuid-Europese landen, waar meer dan 50% van de bewoners een totale herziening van het systeem noodzakelijk vindt om de gezondheidszorg te verbeteren.

In Europees perspectief is de Nederlandse gezondheidszorg nog niet zo slecht – dit is één van de uitkomsten van het 'Sociaal en cultureel rapport 2000'. Hierin vergelijkt het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) de prestaties van Nederland op onder andere het gebied van gezondheid en zorg met die van landen om ons heen. Toch zijn er wel enkele kanttekeningen te plaatsen bij de Nederlandse situatie. Zo is het aantal Nederlanders dat in verpleeghuizen verblijft erg groot (3,7 per 1000 inwoners). Ook heeft ons land 'slechts' 5 huisartsen en 10 spe-

Tevredenheid met de gezondheidszorg in landen van de Europese Unie. Schaalverloop van zeer tevreden (+2) naar zeer ontevreden (-2). (Bron: 'Sociaal en cultureel rapport 2000' van het Sociaal en Cultureel Planbureau, bl. 262.)